

خود "عود" زیستیان شتنزل

مفتخرم که مدل جدید و فراگیر عودم را معرفی کنم. مدلی که طراحی و ساخته شده تا مشکل اولیه بسیاری از عودنوازان را حل کند؛ این که کاسه بزرگ ساز، نواختنش را دشوار می کند. اما کوچک کردن کاسه عود با همان شکل و تناسبات معمول، راه حل نیست؛ چرا که با کم شدن حجم کاسه، قطعاً از کیفیت صدادهی در گستره بم ساز کاسته خواهد شد. البته وجوه مختلفی از ساختار ساز در کیفیت بم آن نقش دارد، اما داشتن حجم هوای کافی در کاسه ساز قطعاً ضروری است. به همین دلیل، تلاش من در طرح مدل جدید بر این بوده که حجم کاسه را تا حد امکان بزرگ نگاه دارم و در عین حال از عرض صفحه ساز کم کنم و در واقع حجم را به جایی منتقل کنم که "سر راه" و مزاحم نباشد. ولی لازم است بگویم که امتیاز این شکل غریب فقط بم خوش صدا گرفتن از کاسه ای به عمق شانزده سانتی متر نیست. از امتیازهای دیگرش این که:

- بازوی راست نوازنده خیلی راحت تر روی کناره پایینی کاسه می نشیند. کناره ای که با زاویه تقریبی چهل و پنج درجه به لبه صفحه می رسد؛ به جای لبه های کم و بیش تیز معمول که بازو را اذیت می کند و مزاحم حرکت و گردش خون است.
- عرض کم سی و دو سانتی متری صفحه ساز، در واقع، کارآمدی و بازده اکوستیکی صفحه ساز را افزایش می دهد؛ هم به جهت بلندی و هم پرتاب صدا.
- شعاع های متفاوت و انحنای متنوع در شکل نامتقارن کاسه، موجب تنوع در درجه سختی و در نتیجه توازن بیشتر در ترکیب اجزای صدا می شود، از خطر ایجاد اجزای ناخوشایند (وولف) می کاهد و به سری هماهنگ غنی تر می انجامد؛ در عین حال که باز هم به پرتاب بهتر صدا کمک می کند.

اما گرفتاری های این مدل چیست؟ جای هیچ نگرانی نیست؛ گرفتاری ها همه سهم من سازنده است: ساختن این مدل بی نهایت دشوار است!

منی توانم مدل جدید عودم را عربی، ترکی، ایرانی یا اروپایی بنامم؛ با این که از همه آن ها تاثیر گرفته ام. در واقع، بسیار بیشتر دوست دارم از این هویت های محلی (و حتی ملی) فراتر روم، و به زعم من، این عود، از همه این خانواده ها آمده و در عین حال به هیچ کدام تعلق ندارد. به همین سبب، می توانیم "عود همه" یا -بهتر از آن- خودِ عود بنامیمش.

زمستان 2018-2019